

Kas domā tikai par savu laimi, tas nav laimīgs.



Latvijā

Priesterim Julijanam Začestam - 60 gadu priesterības jubileja

Sandra Prikule

Priesteris Julijans Začests
dzimis 1913. g. 20. de-
cembrī Ludzas draudzē,
Zvirgzdenes pag. Lauču
sādžā kā ceturtais bērns
ģimenē. Māte leva un tēvs
Francis bija dziļi ticīgi un
strādīgi cilvēki. Māte
strādājot bieži dziedāja
garīgās dziesmas. Tā
Julijans it kā nemanot
apguva daudzas dziesmas,
bet pirmo - «Marija, Marija
par sauli spūdrōka».

Tuvākais dievnams Začestu saimei bija Sarkanu Brīnumdarītājas Dievmātes baznīca. Īpaši gaidīti bija Lieldienu rīti, kad tēvs un māte posās ceļā, lai atvestu bērniem svētību. Tas bija priecīgu gaidu laiks, kad bērni kalniņā sakāpuši lūkojās, vai aiz ceļa likuma neparādīsies pazīstamais pajūgs...

Tā dzīvoja Začestu ģimene, veicot grūto ikdienas darba soli, ar dziļu ticību sirdī un pašāvēību uz Dievu. Arī mācības Ludzas ģimnāzijā bagātināja Julijana garīgos apvāršņus, tur tika risinātas sarunas ar ģimnāzistu Staņislavu Ladusānu (vēlāk priesteri un pasaulslaveni filozofu).

Julijana apziņā pamazām izkristalizējās doma, radās iekšēja nepieciešamība sludināt cilvēkiem dzīvo Evaņģēlija vēsti. Tālāk ceļš likumsakarīgi veda uz Garīgo semināru Rīgā (1933-1938) 1938. g. 3. aprīlī V. E. metropolīts A. Springovičs Rīgā, Sv. Jēkaba katedrālē ordinē 12 priesterus, viņu vidū arī J. Začestu. Tā paša gada 22. maijā jaunais priesteris Ludzas dievnāmā svin sa-

vu primīcijas dievkalpojumu. Svinības piedalījās bīskaps A. Urbšs, pr. J. Podlevskis, K. Vitanis, P. Jankovskis, K. Buta, A. Cērcens, S. Kapacs, A. Pudāns, S. Bročs, J. Deksnis, K. Dovgialovičs, E. Kopeika, Vl. Trepša, Mutuls u.c. Baznīca ir cilvēku pārpildīta.

Taču nelaime nenāk brēkdama - pēc 20 dienām Ludzas dievnams no deg. Pr. J. Začestam izdodas no degošās baznīcas iznest tabernākulu ar Vissvēto Sakramentu. Lai arī cilvēki cenšas nodzēst liesmas, uguns plosās nežēlīgi un dievnamu glābt neizdodas. Priesterim J. Začestam, sākot savu kalpošanu, nebija nekādu mantu, tikai grāmatas. Cik liels bija viņa izbrīns, kad baznīca jau bija pārvērtusies gruvešos un sadegušas visas ienestās mantas, bet tabernākula tuvumā esošās grāmatas bija tikai mazliet apsvīlušas un liesmas nedaudz skārušas bireti...

Pagāja 57 gadi, kad Ludzas pilsētas panorāmā atkal bija katoļu dievnama torņi. Kad vien bija iespējams būt Ludzā, priesteris Začests vienmēr devās lūgties baznīcas altāra vietā. Baznīcas konsekrācijas dienā 1995. g. 24. septembrī pr. J. Začests uz Ludzu veda 57 rozes no sava dārza - ziedus, kuri simbolizēja 57 gaidu, cerību un lūgšanu gadus.

Sākumā jaunajam priesterim bija jāveic skolu un cietuma kapelāna pienākumi Rīgā, vēlāk seko darbs Nautrēnu, Ruskulovas, Augstkalnes, Stoļerovas, Sv. Marijas Magdalēnas baznīcā Rīgā. Kad Rīgu ieņem padomju armija, pr. J. Začestu metropolīts A. Springovičs ieceļ par kūrījas notāru un Rīgas Sv. Jēkaba katedrāles prāvestu. Kūrījā viņš strādā līdz 1945. g.

Pie Jaunaglonas lauksaimniecības skolas ceļu krustcelēs 1. maijā atklāts un iesvētīts krucifikss. To iesvētīja Aglonas baznīcas vikārs R. Pizičs, bet krucifiksa tapšanā, uzstādīšanā un atklāšanā daudz darba ieguldījuši Aglonas pagasta iedzīvotāji.

2. maijā notika Rožukroņa pulciņu salidojums Aglonā. Uz to bija ieradusies vairāk nekā 1000 dalībnieku no Latgales, kā arī viesi no Rīgas. V. E. bīskaps J. Bulis dievkalpojuma sākumā aicināja Sv. Misi veltīt par visiem Latvijas bērniem un jaunatni, lai viņi spēj nosargāt ticību, lai kopīgā Rožukroņa lūgšana palīdz augsti pacelt un nest pa dzīves likumainajiem ceļiem ticības gaišo lāpu.

5. maijā Vaboles pagasta Jaudis rīkoja jaunuzceltā Vaboles krucifiksa iesvēti. Iesvētes brīdī piedalījās Daugavpils Sv. Pētera draudzes deķāns A. Madelāns un Dievmātes baznīcas prāvests J. Mukāns.

7. maijā Rēzeknes Mākslas kole-džā bija organizēta sakrālāi mākslai veltīta konference. Tika nolasīti vairāki referāti un nākamajā mācību gadā iecerēts atvērt sakrālās mākslas nodaļu. Atliek vienīgi cerēt, ka saikne starp skolu un Baznīcu tiks nodibināta un jaunā koledža saņems Rēzeknes Aglonas diecēzes bīskapa V. E. J. Buļa svētību.

10. maijā Subates luterāņu dievnāmā notika Mātes dienai veltīts ekumēniskis dievkalpojums, ko vadīja Ev. lut. baznīcas Daugavpils iecirkņa prāvests L. Rozentāls, Subates luterāņu mācītājs A. Babinskis un katoļu draudzes prāvests A. Skadiņš. Tajā piedalījās skolas skolotāji un bērnu koris, kā arī pašvaldību vadītāji.





18. novembrim. Tad pr. J. Začestsu arestē un čekas pagrabos notur 8 mēnešus. Nepanākot, lai viņš kļūtu par ziņotāju, 1945. g. 15. augustā viņu pārvēd uz Centrālcietumu un paziņo, ka no Maskavas pienācis tiesas spriedums par pr. J. Začesta notiesāšanu uz trīs gadiem. Priesteri izsūta uz

Komi republiku, pēc tam uz Narofominsku, vēlāk pārvēd uz Krasnaja Presņa cietumu. Tur viņš paliek līdz atbrīvošanai. J. Začests Latvijā atgriežas 1948. gada 22. decembrī - īsi pirms Ziemassvētkiem. Atpakaļceļā uz mājām priesteris nebrauc līdz Ludzas stacijai, bet izkāpj Cirsmaš stacijā, jo bija dzirdēts, ka izkāpjot rajonu centros, cilvēki ir apcietināti atkārtoti. Uz tēva mājām Julijans dodas kājām. Priesteris pie Sarkanu baznīcas nonāk tieši ap pusnakti. Viņš noietas ceļos pie ārdurvīm un sirsnīgi lūdzās, kā nekad dzīvē.

Tēvs sagaidīja dēlu gandrīz pie tukša galda, jo vecāki tika ieskaitīti «kulakos» un dažas dienas iepriekš tika konfiscēta visa manta, jo vecāki nav varējuši samaksāt paredzēto nodokli. Tika aizvesti lopi, mēbeles, produkti. Pateicoties kaimiņiem, mājās bija gabaliņš gaļas un maize. Tēvu kā «kulaku» notiesāja uz diviem gadiem Daugavpils cietumā, vēlāk viņu pārvietoja uz Ogri. Represijas skāra arī abus brāļus. Kad tēvu un māti izveda no mājām māte esot teikusi: «Dievs, tagad tikai zem Tava jumta!»

Dažas dienas atpūties izlaupītājā tēva mājā, pr. J. Začests devās pilnīt savus pienākumus uz Nīdermuižas draudzi (1948). Bez Nīdermui-



1938. gada aprīlī V.E. metropolīts A. Springovičs Rīgas Sv. Jēkaba katedrālē iesvētīja 12 Garīgā semināra klerikus.

1. rindā no labās: Staņislavs Ivbulis, Dominiks Trimalnieks, Leonards Kozlovskis, V. E. bīskaps Jāzeps Rancāns, Donāts Locs, Antons Eiduks, Boļeslavs Valainis. 2. rindā no labās: Jānis Mendriks MIC, Staņislavs Gendelis, Julijans Začests, Staņislavs Trojanovskis, Staņislavs Šamo, Jāzeps Grišāns.

žas draudzes dažkārt bija jāapkalpo arī Jasmuižā. 1954. g. pr. J. Začestu pārcēla uz Kalupi, 1956. g. - uz Ciskādiem. 1957. g. metropolīts viņu iecēla par Varakļānu dekānu, bet valdības pilnvarotais ar to nebija mierā un pr. J. Začestam nācās pārcelties dzīvot un strādāt par dekānu Rēzeknes dekanātā.

Pirms nāves bīskaps P. Strods par savu vietnieku izvēlējās pr. J. Začestu. 1960. g. priesteris ierodas Rīgā, lai uzņemtos visas metropolijas vadību. Metropolijas konsistori iecēla viņu par «vicarius capitularis». Par to paziņoja uz Romu un pāvests Jānis XXIII iecēla priesteri J. Začestu par visas Rīgas metropolijas apustulisko administratoru.

Ar šādu lēmumu nebija apmierināts pilnvarotais Liepa. Viņš pieprasīja, lai jaunais saimnieks slēdz vairākas katoļu baznīcas Rīgā, Jūrmalā un Latvijas laukos. Apustuliskais administrators J. Začests šo prasību kategoriski noraidīja. Par to pilnvarotais Liepa bija sašutis un paziņoja, ka Maskavas un Latvijas valdība neatzīst J. Začestu par Rīgas metropolijas administratoru. Viņš lika īsā laikā izvēlēties sev citu vietnieku un iesniegt valdībai atlūgumu. Administrators J. Začests paziņoja valdībai 6



10. maijā plkst. 14 nesen iesvētītajā Saulkrastu Dieva Žēlsirdības baznīcā dziedāja slavenais operdziedātājs Ingus Pētersons. Koncertā viņš izpildīja Georga Hendeļa, Žorža Bizē un citu slaveno komponistu garīgos skaņdarbus. Pie ērģelēm bija Aivars Kalējs.



14. - 16. maijā Rēzeknē notika Rēzeknes Aglonas diecēzes katehētu kārtējie ikmēneša kursi. Lekcijās piedalījās 101 klausītājs. Lekcijas par garīgo dzīvi, sakrālo mākslu, Baznīcas vēsturi un ētiku lasīja mariāņu tēvi A. Škapars un J. Sitnieks, priesteri I. Vigulis un A. Budže.

Nākošreiz katehēti uz nodarbībām pulcēsies 25., 26. un 27. jūnijā Rēzeknē, Latgales ielā 82.

Turpinās jaunu klausītāju uzņemšana. Lai pieteiktos katehētu kursos, vajadzīga vietējā draudzes prāvesta atsauksme.



29. aprīlī prezidents G. Ulmanis, viesojoties Itālijā oficiālā vizītē, apmeklēja Turīnu, kur slavenā liķauta priekšā pavadīja apmēram 15 minūtes. «Esmu kristietis», teica G. Ulmanis, «tāpēc negribēju palaist garām izdevību redzēt šo slaveno audeklu. Pirms dažām nedēļām biju Jeruzalemē, kur apskatīju vietas, kas saistītas ar Jēzus Kristus dzīvi, nāvi un augšāmcelšanos.»



1997. gadā, pārrēķinot absolūtajā alkoholā, katrs Latvijas iedzīvotājs izdzēris 7 l grādīgo dzērienu, 1996. g. - 6,7 l absolūtā alkohola. Pagājušajā gadā reģistrēti 33 257 alkoholisma slimnieki. Vērojama tendence, ka no alkoholisma un alkohola psihozēm vairāk cieš sievietes un gados jauni cilvēki. Pēc visiem kritērijiem Latvija ir pirmajā vietā Eiropā gan alkohola reibumā izdarīto noziegumu, gan alkohola izraisīto slimību daudzuma ziņā.



kandidātu sarakstu. No šiem 6 kandidātiem valdība izvēlējās Juljanu Vaivodu. Šim lēmumam piekrīt arī Rīgas metropolijas konsultori.

1962. g. 15. novembrī J. Začests kļūst par Nautrēnu dekānu. Kopā ar palīgu J. Gugānu pirmajai Sv. Komūnijai viņi sagatavo 150 bērnus. Lai arī nekāds likuma pārkāpums nav izdarīts, viņiem jāstājas tiesas priekšā. Pr. J. Začestam jāpārceļas uz Līvāniem.

1964. g. pāvests Pāvils VI ieceļ priesteri J. Začestu par prelātu, izsakot atzinību par viņa svētīgo darbu Baznīcas labā. Kalpošanas laikā Līvānu draudzē priesteris nokristījis 3658 bērnus, apglabājis 1592 mirušos, salaulājis 784 pārus, I Sv. Komūniju saņēmuši 1912 cilvēki, Iestiprināšanas sakramentu - 1460 ticīgie. Pavisam grēksūdzes un Sv. Komūnijas sakramentu saņēmuši 585491 cilvēki. Dekanātā ir 17 kap-sētas, kur 34 gadus katru gadu noturēti kapusvētki. Veikts baznīcas remonts, iegādāti procesijas tērpi, izveidojusies laba sadarbība ar Līvānos dzīvojošām nabadzīgā Bērna Jēzus kongregācijas māsām.

Līvānu draudzes ticīgie prelātu J. Začestu raksturo kā erudītu, vienkāršu, darbīgu, sabiedrisku un paze-mīgu Dieva kalpu.

Par visu labo, ko viņš veicis Baznīcas un ticīgo labā, pilnīgi var atmaksāt tikai Dievs.

Izmantotā literatūra:

1. *Bīskaps Jānis Cakuls «Latvijas Romas katoļu priesteri», Rīgas metropolijas kūrīja, 1996. g.*
2. *Bīskaps Jānis Cakuls «Latvijas Romas katoļu draudzes», Rīgas metropolijas kūrīja, 1997. g.*
3. *«Katoļu Dzeive» 2 '94 un 3 '94*
4. *Priestera J. Začesta atmiņu stāstījums*
5. *H. Trūps - Trops «Latvijas Romas katoļu baznīca komunisma gados 1940 - 1990» Rīgas metropolijas kūrīja, 1992. g.*